

UZALEŻNIENIE TO CHOROBA CAŁEJ RODZINY

Role dzieci w rodzinie alkoholowej

BOHATER - najczęściej tę rolę przyjmuje najstarsze dziecko. Czuje się odpowiedzialne za rodzinę, jej problemy, więc poświęca się dla niej rezygnując z własnych potrzeb. Stara się nie sprawiać kłopotów i odnosić sukcesy. To opiekun rodzeństwa. Jest bardzo dobrym uczniem, starającym się o najlepsze oceny, któremu zależy na osiągnięciach. Stawia sobie bardzo wysokie wymagania, chce być najlepszy we wszystkim. Nie ma czasu na zabawę i spotkania z rówieśnikami oraz rozwijanie zainteresowań, jest nadmiernie obciążony obowiązkami domowymi. Wypiera i tłumi złość na rodziców. Stara się okazywać tylko pozytywne emocje. Ma poczucie winy oraz wstydu za sytuację rodzinną. Czuje się gorzej od innych, mniej wartościowy.

MASKOTKA - tę rolę najczęściej przyjmują najmłodze dzieci. Lekko traktują poważne sytuacje i starają się, aby wszyscy byli uśmiechnięci. Dbają o optymistyczny nastrój. Próbuje manipulować nastrojami w rodzinie poprzez wdzięk, błazenady, dowcipkowanie, rozmięszanie. Czasami staje się „aniołkiem” czy słodkim dzieckiem. Jest to klasowy błazen, który nie cofnie się przed niczym, aby tylko rozmięszyc. Jego błazenstwa czasami przeszkadzają więc bywa przywoływany do porządku. Ma problemy z koncentracją uwagi na zadaniu i ich dokańczaniem, nie może usiedzieć w klasie. Rozmawia z kolegami, wierci się. Łatwo zapomina i gubi rzeczy. Ma tendencję do uciekania od trudności. Z wierzchu to dziecko roześmiane, wesołe, ale od środka – pełne strachu i smutku, wystraszone, niepewne, samotne. Nie ma poczucia własnej wartości, unika bliskości, aby nie zostać zranionym.

DZIECKO NIEWIDZIALNE - to najczęściej jedno z młodszych dzieci. Z sytuacją rodzinną radzi sobie poprzez „schodzenie z oczu”, izolując się od ludzi. Ucieka w samotność, uległość, świat fantazji, telewizji, muzyki. Postrzegane jest jako dziwne, niewidzialne. Nie wierzy we własne siły i możliwości. Ma bujną wyobraźnię, co wykorzystuje do ukrycia wewnętrznego napięcia lub do zdobywania namiastek uwagi od innych osób. Jest dzieckiem nieufnym, izolującym się od kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami. Wycofany, wybiera samotność. Posiada lęki w zakresie podstawowych umiejętności społecznych. Sprzeciwia się poprzez bierny opór, ale nie aktywnie.

KOZIÓŁ OFIARNY - w tej roli najczęściej znajduje się drugie dziecko w rodzinie. Ciągłe sprawia kłopoty wychowawcze, sięga po używki i ma problemy w nauce. Na niego zostaje skierowana uwaga rodziny, agresja pijącego rodzica. Swoim zachowaniem odwraca uwagę od właściwego problemu rodziny, stając się wcieleniem rodzinnych frustracji i pakując się ciągle w kłopoty. To najczęściej uczeń słaby, posiada niewielką lub nie ma w ogóle motywacji do podejmowania nauki, zadań, pracy. Najczęściej szuka akceptacji w grupach osób podobnych do siebie. Zawiera powierzchowne kontakty, nieuwzględniające potrzeby innych, związane z manipulacją i wzajemnym wykorzystywaniem. Często prowokuje, zaczepia i mści się, a także kłamie i nie dotrzymuje obietnic. Łatwo wpada w gniew, często kłóci się z dorosłymi, pykuje i łamie normy. Z negatywnymi uczuciami radzi sobie poprzez zachowania autodestrukcyjne (samookażenie), przemieszczanie agresji na innych (bójki) lub wyładunku w innych działaniach destrukcyjnych (wandalizm, substytucja).